

Ива ксантифолия, *Iva xanthifolia* Nutt., сем. Asteraceae

Автор(и): проф. д-р Щелияна Калинова, Аграрен Университет Пловдив

Дата: 15.02.2019 Брой: 2/2019

Открита е в Знеполския район и в района на Костинброд, Софийска област. Растенията достигат на височина 50-200 (300) см. Стъблата са изправени, цилиндрични, със слабо изразени надлъжни ръбове, разклонени към върха, с дебелина в основата от 0,5 до 2,5 см. Долните листа са с триъгълно-сърцевидна до широкояйцевидна форма. Горните листа са яйцевидно-ланцетовидни. Всички листа са заострени към върха, а по периферията – зъбчато напилени, сиво-тъмнозелени, отдолу по-светли. В основата на горните листа се образуват разклонения, които завършват с метлици. Едно растение образува от 10 до 17 разклонения. Цветовете са кошнички, събрани в метлици. Семената имат обратнокрушовидна форма, леко сплеснати, с тъмнокафяв цвят и с многобройни тъмни петна по повърхността.

Iva xanthifolia е едногодишно растение. Размножава се със семена. За условията на България младите й растения се появяват в края на март, а масово – през април и май. Те цъфтят през август–септември и плододават през септември – октомври. Едно растение може да образува максимално до 1 790 500 семена. Те запазват кълняемостта си в почвата до 5-8 години, а поникват от дълбочина 6-8 см. Съществува сезонна периодичност в покълването на семената, като най-висок е процентът на поникналите през пролетта, а най-нисък – през есента. Неравномерното покълване през вегетационния сезон се дължи на известна цикличност в биологичния покой на семената на *Iva xanthifolia*. Това дава възможност да се поддържа непрекъснат запас от тях в почвата и те са постоянен източник на зараза.

Семената, престояли до 6 и повече месеца във вода, запазват своята кълняемост – биологична особеност, която спомага за тяхното разпространение и чрез поливните води. Плевелът се разпространява още чрез посевния материал, оборския тор, птиците и др. Среща се край пътищата и в дворовете. Заплевелява зимни житни, окопни и зеленчукови култури, люцерна и др. Летните засушавания не се отразяват неблагоприятно върху растежа и развитието на *Iva xanthifolia*.

Изследванията и наблюденията показват, че този вид може лесно и успешно да се развива при условията на България. При откриването на огнища от *Iva xanthifolia* е необходимо спешно и периодически да се унищожават растенията, преди да са образували семена. Ежегодните прегледи на тези огнища са наложителни до пълното ликвидиране на този опасен плевел. Добра ефикасност показват препаратите на база **бентазон** (Базагран 600 СЛ) и **оксадиаржил** (Рафт 800 ВГ) в препоръчваните дози и моменти на прилагане при съответните култури.